

[Ragnhild Andersen.]

er 165 kr. om måneden og højst 208 kr. her i København, vil ærede medlemmer af det høje ting sikkert give mit parti ret i, at der ikke er råd til at købe det dyre brændsel til nu mere end 14 kr. pr. hl.

Mit parti har fremsat lovforslaget på et tidligere tidspunkt end sidste år, idet vi mener, at det er lovlig sent at udbetale brændselshjælp den 1. april, således som det skete i fjor med de 40 kr., det lykkedes at få gennemført som ekstra brændselshjælp til rentemodtagerne sidste vinter. Det vil være en større hjælp for både rentemodtagere, kronisk syge og enlige mødre at få pengene udbetalt den 1. marts, hvor der i hvert fald er mindst 2 måneder tilbage af fyringssæsonen, og der vil også være mere rimelighed i at give dem en hjælp på 7 hl koks end den beskedne hjælp, der blev ydet dem i fjor.

Det er derfor mit partis håb, at dette lovforslag vil møde velvilje i det høje ting, og jeg anbefaler det til hurtig og velvillig behandling.

Formanden: Ligeledes uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et i dag anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bertel Dahlgaard): Jeg skal tillade mig at fremsætte forslag til lov om konjunkturforskning.

Den betænkning, som samordningsudvalget afgav for et halvt år siden, er jo blevet modtaget med anerkendelse i meget vide kredse. Man kan vel sige, at næsten aldrig har en redegørelse for den hidtidige økonomiske udvikling og påvisning af tilstedeværende mangler og begåede fejl under denne udvikling mødt så stærk anerkendelse af, at skildringen er nøgtern og rigtig.

I denne betænkning fastslås det på side 18 — jeg beder om tilladelse til at citere — „at vore økonomiske vanskeligheder i de senere år — inflation, valutavanskeligheder og den utilfredsstillende stignings-takt i produktionen — i en vis udstrækning kan føres tilbage til et svigtende samarbejde mellem de organer, der har størst betydning for den økonomiske politik. For det første er de private

organisationers indflydelse på indkomst-udviklingen ikke samordnede med den samfundsøkonomiske målsætning, og for det andet har arbejdsdelingen mellem de offentlige organer indbyrdes i visse henseender givet lidet rationelle resultater.“

Udvalget angiver også en række årsager til dette svigtende samarbejde. Man siger, at der er tilfælde, hvor årsagen er manglende viden om den økonomiske sammenhæng hos dem, der har ansvaret for betydningsfulde økonomiske handlinger og beslutninger. En anden årsag, nævner man, er manglende kontakt mellem de forskellige organer inden for administration og samfundsliv; hver arbejder på sit område og med sin specielle sag eller interesse for øje, men en samordning under et for samfundet fælles helhedssyn mangler på vigtige områder.

Her retter udvalget en direkte anklage mod folketinget. Ansvaret for den økonomiske politik påhviler i sidste instans folketinget; derfor må den fornødne samordning være en afgørende bestanddel af folketingets arbejde, men man mener — og jeg tror med rette — at folketinget her har svigtet. Der kan gives forklaringer herpå, og undskyldninger kan fremsættes, men vi herinde må erkende, at man i for høj grad i arbejdet hæfter sig ved den iserede sag, der behandles, og i for ringe grad ser den i dens sammenhæng med helheden. Det samme tør sikkert siges i endnu højere grad at gælde organisationerne. Man kan sige, at dette er ganske naturligt, fordi de simpelt hen er dannet for at varetage særinteresser.

Nu siger samordningsudvalget, at visse af disse årsager til svigtende samordning skulle der være mulighed for at fjerne gennem bedre oplysning vedrørende tingenes sammenhæng, gennem øget kontakt mellem de handlende organer og ved reformer af den økonomiske politiks rammer. Man må jo altid erindre, at i et demokrati er man henvist til at gå erkendelsens vej og derefter søge at oparbejde en fælles vilje til at følge, hvad erkendelsen påbyder som ønskeligt eller måske nødvendigt. Udvalget siger herom, at vi i Danmark har et godt oplysningsmateriale gennem det statistiske departements virksomhed,

[Bertel Dahlgaard.]

selv om der kan være mangler. Men dette oplysningsmateriale er ifølge sagens natur oplysninger om, hvad der er sket; det, der savnes herhjemme, er en institution, der på grundlag af foreliggende materiale og uafhængigt af alle politiske og økonomiske særinteresser kan foretage sagkyndige beregninger og skøn over den nærmeste tids økonomiske udvikling.

En sådan konjunkturforskning, som man kalder det, anses i en række lande for at være en forudsætning for den samordning af de økonomiske kræfter, som har svigtet herhjemme. Det kan vel være nærmest for os at iagttage den virksomhed, der udfoldes af konjunkturforskningen i Sverige,
.....

Formanden: Jeg vil gerne have mere ro i salen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bertel Dahlgaard): .... hvor denne uafhængige institution to gange om året afgiver en rapport til offentligheden og dermed til alle de faktorer inden for statsstyret, rigsbanken og organisationerne o. s. v., som har medansvaret for erhvervslivet og finansvæsenet.

For os herhjemme kan det virke forbavsende at se, hvilken betydning denne løbende orientering har for den økonomiske og erhvervsmæssige meningsdannelse, og hvorledes den medfører en langt mere sober behandling af disse samfundsproblemer, end vi kender det i Danmark. Ud fra de her nævnte betragtninger foreslog samordningsudvalget oprettelsen af en sådan konjunkturforskning her i landet.

Jeg havde ventet, at den højtærede finansminister i efteråret havde fulgt denne indstilling, og jeg har et par gange her i tinget efterlyst et initiativ fra den højtærede finansminister i så henseende. Da tiden stadig går, uden at der sker noget, til trods for at samordningsudvalgets synspunkter har vundet så stor genklang her i landet, har det radikale venstre ment det rigtigst at fremsætte det foreliggende lovforslag, der er i overensstemmelse med samordningsudvalgets indstilling, selv om forslaget har en noget enklere form end den af udvalget foreslåede.

Forslaget går altså ud på at gennemføre en planmæssig konjunkturforskning, hvis opgave skal være at følge den økonomiske udvikling ude og hjemme for på grundlag heraf at skønne over konjunkturførløbet samt undersøge virkningerne af ændringer i landets økonomiske struktur. De vigtigste resultater af konjunkturforskningens undersøgelser skal offentliggøres.

Finansministeren skal i henhold til forslaget i forståelse med folketinget udnævne en leder, som skal være uafhængig af politiske myndigheder og alene have ansvaret for virksomheden. Til konjunkturforskningen knyttes et repræsentantskab bestående af indtil 10 medlemmer, der har tilknytning til arbejdsmarkedets og næringslivets hovedorganisationer, samt 2 medlemmer repræsenterende finansministeriet, herunder det statistiske departement, 1 medlem repræsenterende nationalbanken samt 3 medlemmer repræsenterende den nationaløkonomiske videnskab. Erhvervslivets medlemmer såvel som de videnskabeligt sagkyndige skal udpeges af finansministeren i forståelse med folketinget.

Dette repræsentantskabs opgave skal være på grundlag af det fra konjunkturforskningens leder modtagne materiale og de af lederen givne redegørelser samt gennem de derpå følgende drøftelser at øge de af samordningsudvalget nævnte muligheder for et samfundsmæssigt tilfredsstillende resultat af offentlige og private organers virksomhed bl. a. derved, at langtidssiderne sættes i stand til i højere grad at trænge igennem.

I henhold til lovforslaget er det som nævnt lederen, der alene har ansvaret for konjunkturforskningen, men som man vil se, bestemmes det, at alle spørgsmål af større betydning og spørgsmålet vedrørende arbejdets tilrettelæggelse skal forelægges de specielt sagkyndige medlemmer af repræsentantskabet. Jeg tror, at der på denne måde er sikret på én gang uafhængighed og den bedst mulige sagkundskab for virksomheden. Det er en selvfølge, at der i de opgaver, det her drejer sig om for konjunkturforskningen, kan bygges på samarbejde med andre institutioner. Jeg skal i denne forbindelse nævne ministeriets økonomiske sekretariat, det statistiske departement og instituttet for historie og

[Bertel Dahlgaard.]

samfundsøkonomi. Dette samarbejde vil selvfølgelig betyde en koordinering af arbejdet, så at den medhjælp, som direkte må være til rådighed for konjunkturforskningen, vil kunne blive af et beskedent omfang.

Jeg gør opmærksom på, at der ikke i forslaget er givet nogen bestemmelse om selve den tjenstmæssige karakter af lederens stilling, ligesom det kun er sagt, at finansministeren skal forhandle med folketinget om lederens og repræsentantskabets udnævnelse; det er ikke nærmere fastslået, med hvilket udvalg forhandlingen skal finde sted. Når der ikke er sagt noget om disse to ting, har det sin årsag i, at jeg mener, det er rimeligt i et kommende udvalg at drøfte disse spørgsmål nærmere under den videre behandling af lovforslaget.

Lad mig til slut blot sige, at den her foreslåede konjunkturforskning på længere sigt i væsentlig grad vil kunne skabe forudsætningen for den samordning af de økonomiske kræfter, som samordningsudvalget har påvist i så høj grad har manglet herhjemme. Jeg vil dog tilføje, at de øgede vanskeligheder, som de sidste tiders begebenheder ude i verden har skabt for Danmark, burde efter vort partis skøn tilskynde til, at erhvervslivets og arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for stat og samfund samledes til rådslagning om på frivilligt grundlag at træffe aftale på kortere sigt, der kan have mulighed for at bremse den farlige udvikling, hvorunder den skiftevis stigning af priser og lønninger driver produktionsomkostningerne i vejret til skade for landets konkurrenceevne. Jeg ser, at den højtærede statsminister i en tale på den socialdemokratiske kongres har givet udtryk for, at han ikke står fremmed over for en sådan tankegang. At tanken modnes både hos erhvervslivets og arbejdsmarkedets parter, er der mange vidnesbyrd om; men dens realisation forudsætter selvfølgelig også en stærk erkendelse i alle lejre af, hvad landets interesser kræver af os i den foreliggende

situation, og det må jo klares, om denne erkendelse allerede nu er stærk nok.

Jeg skal hermed anbefale dette lovforslag til folketingets velvillige behandling.

Formanden: Ligeledes uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et i dag anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Oluf Pedersen): På min gruppes vegne skal jeg fremsætte forslag til lov om frivillig overgang til fuld grundskyld. Der er af regeringen fremsat et lovforslag om fuld grundstigningsskyld af den efter 1956 ansatte værdistigning, og vi har allerede foreslået, at udgangspunktet bliver vurderingen af 1950, som det også blev foreslået af grundskyldskommissionen; dog skal der efter den af os foreslåede ændring ikke svares grundstigningsskyld af stigningen mellem 1950 og 1956 før efter salg, altså ikke af de nuværende ejere. Derved kan de ikke sælge denne stigning i den samfundsskabte jordværdi, den kan derefter ikke laves om til ny pantegæld og blive en ny købekraft. Men selv med denne ændring vil regeringsforslaget dog ikke give fuld grundskyld, og der bliver ikke den lettere adgang til jord for bolig eller erhverv uden betaling for den samfundsskabte grundværdi. Jordværdien af 1950 kommer ikke over i samfundets eje, og vi får derfor heller ikke den tilsigtede og tiltrængte store skatteenedsættelse. Dette vil derimod ske efter det lovforslag, som vi her fremsætter om en frivillig overgang til fuld grundskyld.

Vort lovforslag går ud på, at der åbnes ejerne adgang til, hvis de selv ønsker det, at få jordværdien af 1950 afløst. Denne jordværdi vil ikke være inddraget i regeringsforslaget, selv om vort ændringsforslag til dette bliver vedtaget. Den vil fortsat kunne sælges, og der skal altså fremskaffes købesum; det er denne købesum, vi foreslår at staten skal udrede, hvis køberen